

Revidering av EU:s delgivningsförfordning

2017/18:FPM138

Justitiedepartementet

2018-07-05

Dokumentbeteckning

COM (2018) 379

Proposal for a Regulation of the European parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 1393/2007 of the European Parliament and of the Council on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters (service of documents)

SWD (2018) 286 final

Följedokument till förslaget (sammanfattning av konsekvensbedömning)

SWD (2018) 287 final

Följedokument till förslaget (konsekvensbedömning)

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram ett förslag till omarbetning av den så kallade delgivningsförfordningen. Delgivningsförfordningen reglerar hur medlemsstaterna ska samarbeta i frågor som rör delgivning av handlingar av civil eller kommersiell natur till personer i en annan medlemsstat. I syfte att effektivisera delgivningsförfarandet har kommissionen föreslagit att all kommunikation mellan länderna ska ske digitalt genom ett särskilt IT-system som medlemsländerna ska implementera. Förslaget innehåller också andra bestämmelser som ska öka användningen av elektronisk kommunikation och effektivisera delgivningsförfarandet.

Regeringen välkomnar omarbetningen och instämmer i förslagets övergripande syfte att digitalisera och effektivisera delgivningsförfarandet i den mån det är möjligt och lämpligt.

1.1 Ärendets bakgrund

Den ursprungliga delgivningsförordningen antogs den 29 maj 2000 ([EG] nr 1348/2000) i syfte att förbättra det juridiska samarbetet inom civilrättens område och skapa ett mer effektivt system än det som finns inom ramen för Haagkonventionen (konventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur). Förordningen har omarbetats vid ett tidigare tillfälle och antogs den 13 november 2007 ([EG] nr 1393/2007).

I enlighet med en översynsklausul i förordningen och som ett initiativ inom ramen för kommissionens program för att förbättra EU-lagstiftningen (det s.k. Refit-programmet) har kommissionen utvärderat hur förordningen fungerar i praktiken och övervägt nödvändiga ändringar. Kommissionen presenterade förslaget den 31 maj 2018 tillsammans med ett förslag till omarbetning av den s.k. bevisupptagningsförordningen (COM [2018] 378 final). Tillsammans utgör förslagen ett led i kommissionens modernisering av det juridiska samarbetet inom civilrättens område. De ska också ses mot bakgrund av kommissionens prioritering av digitaliseringsfrågor och e-juridik, inom både det civilrättsliga och det straffrättsliga området.

Inför omarbetningen har kommissionen genomfört flera offentliga samråd via webbenkäter och via konsultfirman Deloitte. Kommissionen har också deltagit i arbetet i rådets expertgrupp för e-delgivning och konsulterat medlemsstaterna, bl.a. vid ett expertmöte den 4 maj 2018.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget går i huvudsak ut på att processen för kommunikation och översändande av handlingar mellan medlemsstaterna ska ske digitalt genom ett decentraliserat IT-system bestående av nationella IT-system sammanlänkade via en säker och pålitlig infrastruktur för elektronisk kommunikation (e-CODEX). Förslaget innehåller också andra bestämmelser som ska göra delgivningsprocessen snabbare och mer effektiv. Medlemsländerna ska bland annat bistå varandra med information om vilka nationella register som kan användas för att lokalisera en person i landet. Det ska vidare vara möjligt att delge personer direkt via e-mail på samma sätt som det är möjligt att delge direkt med vanlig post och det ska gå att anlita stämningsmän i andra medlemsländer.

Det föreslås också en viss utökad skyldighet för rätten att informera en frånvarande svarandepart om en påbörjad rättegång innan en dom eller ett beslut meddelas när det inte finns något bevis om delgivning. Vidare föreslås att möjligheten att ansöka om återställande av försutten tid inte ska hindra erkännande och verkställighet av ett avgörande i en annan medlemsstat efter

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Svenska nationella kompletterande bestämmelser finns i förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter till EG:s delgivningsförordning. Delgivningsförordningen har inom sitt tillämpningsområde företrädande framför bestämmelser i redan ingångna överenskommelser på området mellan medlemsstaterna, exempelvis Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och den nordiska överenskommelse den 26 april 1974 om inbördes rättshjälp genom delgivning och bevisupptagning (SÖ 1975:42). Nationella bestämmelser om delgivning finns huvudsakligen i 33 kap. rättegångsbalken, delgivningslagen (2010:1932) och delgivningsförordningen (2011:154).

Syftet med förslaget är i huvudsak att effektivisera tillämpningen av de regler som redan finns i förordningen. Mot den bakgrunden bedöms förslaget endast innebära begränsade förändringar av svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen har angett att förslaget inte har några omedelbara konsekvenser för EU:s budget. Medlemsstaterna kommer att ha kostnader för implementeringen av det IT-system som möjliggör kommunikation samt sändande och mottagande av handlingar enligt förslaget, e-CODEX. Hårdvarukostnaderna för att ansluta ett nationellt IT-system till e-CODEX uppskattas av kommissionen till 15 000 euro initialt och därefter 2 000 euro årligen. Kommissionen bedömer att dessa kostnader kommer att uppvägas av minskade kostnader för bl.a. posthantering (SWD [2018] 287 final s. 43).

Kommissionen har inte presenterat någon kostnadskalkyl som inkluderar annat än kostnader för hårdvara. Åklagarmyndigheten har dock genom beslut av regeringen den 31 augusti 2017 fått i uppdrag att analysera och förbereda en anslutning till e-CODEX för att kunna använda tekniken för samarbetet inom ramen för e-Evidence (dnr Ju2017/06937/KRIM). Slutsatserna i myndighetens rapport den 22 mars 2018 (Rapport ÅM2017-1701 Rapport om anslutning till e-Evidence system) ger skäl att anta att de totala kostnaderna för en implementering av e-CODEX kan bli betydande. Det är emellertid inte möjligt att i nuläget närmare bedöma de budgetära konsekvenserna av förslaget för Sveriges del. Finansiering av eventuella merkostnader ska ske i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67)

Kommissionen har inte presenterat någon jämförbarhetsanalys av förslaget.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen har lämnat ett förslag till omarbetning som syftar till att förbättra och effektivisera samarbetet i frågor om delgivning på civilrättens område. Regeringen ställer sig också positiv till en ökad digitalisering av delgivningsförfarandet i den mån det är möjligt och lämpligt. Förslaget går till stor del ut på att processen för kommunikation och översändande av handlingar mellan medlemsstaterna ska ske digitalt genom ett decentraliserat IT-system som kallas e-CODEX. Antalet länder som har anslutit sig till systemet är i dagsläget begränsat och det används inte för kommunikation eller utbyte av handlingar mellan medlemsländerna i någon större omfattning, även om antalet användare och volymer ökar. Det finns skäl att noga analysera konsekvenserna av att göra användandet av ett specifikt IT-system obligatoriskt för samarbetet, särskilt med tanke på den snabba utvecklingen av teknik för digital kommunikation. Det finns även i övrigt skäl att noga analysera de omarbetade bestämmelserna, bl.a. vad de kan få för betydelse för den svenska processrättsliga principen om fri bevisprövning och för möjligheterna att meddela avgöranden i en svarandeparts utelämnande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats och svarstiden går ut den 24 september 2018.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 81.2 b) och d) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet av Europaparlamentet och rådet enligt artikel 294 i EUF-fördraget. Rådet tar beslut med kvalificerad majoritet.

EU och medlemsstaterna har delad kompetens på civilrättens område som redan har utövats genom antagandet av den nuvarande delgivningsförordningen. Kommissionen anser att förslagens olika beståndsdelar uppfyller kraven på subsidiaritet enligt följande. Målsättningen i det civilrättsliga samarbetet är att skapa förutsättningar för cirkulation och ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden. Detta är en förutsättning för en väl fungerande inre marknad. Nationella rättssystem kan inte lösa problem som uppstår i gränsöverskridande rättsliga förfaranden. Det enda sättet att uppnå önskad enighet på den internationella privaträttens område är därför genom EU-förordningar. Visserligen hindrar ingenting medlemsstaterna från att kommunicera digitalt med varandra men det har av erfarenhet visat sig att utvecklingen går långsamt utan initiativ från EU och att interoperabilitet inte kan garanteras utan lagstiftning på unionsnivå.

Kommissionen anser att förslagens olika beståndsdelar uppfyller kraven på proportionalitet enligt följande. Förslaget är strikt begränsat till vad som är nödvändigt för att uppnå sitt syfte. Det påverkar inte de skilda nationella rättsordningarnas system för delgivning eftersom det huvudsakligen fokuserar på att etablera ett enhetligt system för att sända dokument från en medlemsstat till en annan i syfte att få dokumenten delgivna där.

Regeringen delar bedömningen att förslaget i stort är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Det är dock viktigt att i förhandlingarna verka för att förslaget inte blir mer långtgående och detaljerat än vad som är nödvändigt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget ska behandlas i rådsarbetsgrupp tillsammans med förslaget till omarbetad bevisupptagningsförordning (COM [2018] 378 final) med start hösten 2018. Förslaget kommer troligen att behandlats vid informella rådet för rättsliga och inrikes frågor den 13 juli 2018.

4.2 Fackuttryck/termer

e-CODEX kan enklast beskrivas som en europeisk infrastruktur för att utbyta information elektroniskt i gränsöverskridande rättsliga förfaranden. Systemet är en form av s.k. eDelivery och har tagits fram inom ramen för ett projekt som nu är avslutat. Sverige deltog inte i projektet och använder ännu inte systemet. Ett konsortium (Me-CODEX) arbetar nu primärt med att förvalta e-CODEX till dess att en permanent förvaltningslösning har kommit på plats. Mer information om eDelivery finns på ESV:s webbplats: <https://www.esv.se/effektiv-statsforvaltning/digitalisering/e-delivery>.

e-Evidence är en teknisk lösning som gör det möjligt att genom en säker online-portal överföra förfrågningar och svar avseende bistånd med inhämtande av digital bevisning inom EU. Portalen är primärt avsedd att användas för det utbyte av bevisning som ska ske enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (EIO).